

FAKTA

Kurkkoa tähtiin

● Kurkkoa tähtiin on opetuksen tasa-arvoa edistävä hanke.

● Loviisan kaupungilla on kolmiportaisen tuen järjestelmä oppimisessa imenevien haasteiden huomioimiseksi. Tällä hetkellä lahjakkaat oppilaat jäävät kuitenkin tukijärjestelmän ulkopuolelle.

● Loviisassa opiskelnee noin 1 650 peruskoululaista, joista puolet suomenkielissä ja puolet ruotsinkielisissä kouluissa.

● Kouluja on kaikkiaan 16, mukaan lukien lukiot, opettaja koulupöydissä on 140.

● Loviisa on profiloitunut kyllien ja koulujen kaupungiksi.

”Älykkyudesta riippumatta pitäisi kasvatata ihmisiä. Pitäisi yrittää löytää edes se yksi kaveri, sillä erilaisuus on rankkaa.”

Kari Uusikylä
kasvatustieteen professori

mille.

– Jokainen on oikeasti nero. Koulun selviytyvät ovat kertoneet, että hyvä kaveriporukka ratkaisu.

Korhonen viittasi kyseeseen, jonka mukaan 70 prosenttia sryjäryryneistä katsoi, että syypanä oli koulu: kun koulu päättyi, niin olo oli tyhjä.

– Koulu ei saisi määrälliä loppuelämää.

Kasvatetaan ihmisiksi

Kari Uusikylä on tutkinut lahjakkuutta 1960-luvulta lähtien. Niinpä perspektiivi oli pitkä.

– Vuonna 1987 Harri Holkerin halituksen ykköshanke oli lahjakkuus ja niin on nyt taas.

Hän toteasi, että lahjakkuus on yhteiskunnallinen käsite, jolloin yhteiskunta määrittelee, millaista lahjakkuutta suositetaan. Nykyinen iskutilaus on, että Suomi tarvitsee osaita. Se tarkoittaa nk. kovia tieteitä, teknisiä ja biotieteitä.

Uusikylän mukaan helpointa on puhua älykkyyydestä: siihen kuuluu hyvät hoksortimet, suunnitelmallisuus ja pitkäjänteisyys. Älykkyyttä voidaan mitata Mensan älykkyystestillä. 125–140 älykkyysosamäärällä pärjää Uusikylän mukaan ensimmäisessä yhteiskunnassa aika hyvin.

–160:n älykkyysosamäärä on kautea taakka. He ovat hyvin erilaista. Huippuälykkäiden elämän suurin haaste on, miten tulla toimeen muiden kanssa. Heidän on vaikeaa sopeutua joukkoon. Seurauksena voi olla sopeutumisoongelmia ja yksinäisyyttä.

Sosiaalisten taitojen puute saattaa johtaa äärimmäisiin elämäntapahtoihin. Huippuälykäs oli esimerkiksi

Unabomber, amerikkalainen Theodore John Kaczynski, joka lähetti pommikirjeitä 18 vuoden ajan. Unabomber oli Harvardin käynyt Berkeleyn yliopiston matematiikan professori, jota FBI jahhasi vuosia.

– Älykkyyydestä riippumatta pitäisi kasvatata ihmisiä. Pitäisi yrittää löytää edes se yksi kaveri, sillä erilaisuus on rankkaa.

Uusikylän mukaan ”pitku-älyköt” miettivät usein filosofisia ongelmia, sillä kun he huomaaavat, että kasvatajat ja opettajat eivät aina ole asioista perillä, niin he menettävät uskonsa auktoriteetteihin. Huippuälykkäiden haasteena onkin ”kestää tyyrkyä ihmisesti” ympärillään.

Momentilaisia lahjakkuutta

Nykytutkimuksen mukaan älykkyyttä on useita lajeja ja ne ovat keskeään yhtä arvoikkaita.

Kahdeksan intelligenssin teorian mukaan älykkyyttä ovat loogis-matematiikka, kielellinen, spatioalinen, musikkilinen, intrapersonaalinen, kehollis-kineestinen, luontolajakas sekä intrapersonaalinen. Spatiaalista lahjakkuutta tarvitsee vaikkapa taksikusku suurkaupungissa. Intrapersonaalinen on lahjakas sosiaalisesti ja intrapersonaalisen on kyky katsoa sielunsa syvimpiin kerroksiin.

Lahjakkuuksien esimisessä Uusikylä piti tärkeimpänä hyväksymistä. Myös runoilija-pojat on kehvattava. Uusikylä oli huolissaan nykyisestä yhteiskunnallisesta ilmapiristä, jossa lapset pannaan kilpallemaan yhä nuorempina.

– Puolet lahjakkuudesta on perityvää, mutta toinen puoli ei. Lahjakkaaksi tulee opiskelomalla motivoituneesti, halun pitää tulla sisältä. Tekemistä pitää nauttia. On onnetonta, jos isä tai suku päättää, mitä opiskella.

Uusikylä toteasi, että kykyjen ja tehtävien on oltava tasapainossa. Ihminen on otettava yksilönä ja persoonana.

– Jokaisella oppilaalla pitää olla yksi ihminen, joka vaihtaa. Siinä on opettajan toiminnan koko ydin.

Tavoitteena uusi toimintamalli

–Projektin päätöksessä on rakennettu lahjakkuutta tukeva toimintamalli sekä opetuksen että hallintoon jotta jousitavat opetusjärjestelyjä varten tarvittava tieto myös lahjakkaiden opetuksen järjestämiseksi on yhden mukaisena, nopeasti ja strukturoituna kaikkien toimijoidensaavilla ja käytettävissä. projektin kehittäjä Tuula Ammine kertoi Kurkkoa tähtiin -hankkeen tavoitteesta. Hän vetäjä hanketta yhdessä Anna Palasmaan kanssa.

Hankkeen tarkoituksena on rakentaa verkostoa eri toimijoiden välille, kerätä ja jakaa tietoa lahjakkaiden opetuksista, järjestää jakokoulutusta, suunnitella pilotteja, tehdä ehdotuksia lahjakkaiden oppilaiden opetuksen järjestämiseksi sekä kerätä ja jakaa materiaalia koulujen toiminnan kehittämiseksi.

MARITA ITÄVUORI

marita.itavuori@loviari.fi

Loviisalaisia merimiehiä Itä-Intian kauppakomppaniassa

Ruotsin Itä-Intian kauppakomppania toimi vuosina 1731-1813.

LOVIISA Itä-Intian kauppakomppania sai yksinoikeudet Kiinan kauppaan vuonna 1731, mutta se teki myös Intiaan suunnattuja kauppamatkoja. 1700-luku oli Euroopassa suurta Kiinan ihailun aikaa, joka näkyi esimerkiksi ajan muodoissa, kuvataiteessa ja arkkitehtuurissa.

Ruotsin Itä-Intian kauppakomppania oli muiden 1600-luvulla perustettujen eurooppalaisten kauppakomppanioiden kaltainen organisaatio, jonka pääkonttori sijaitisi Göteborgissa. Kauppakomppanian liiketoimet olivat aikanaan erittäin tuottoisia. Ruotsista se vei rautaa ja puuta varaa ja toi posliinia, silkkiä ja teetä.

Tietoja Hollannin kansallisarkistossa

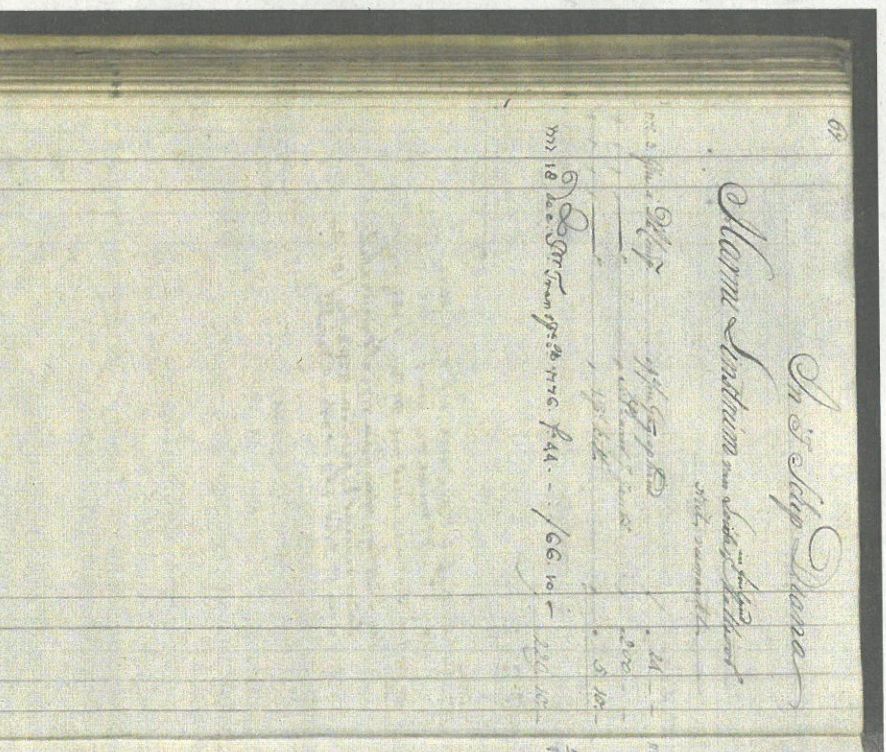
Ruotsin Itä-Intian kauppakomppanian aluksilla oli mukana myös suomalaisia merimiehiä, monet heistä rannikkokaupungeista. Nämä alukset purjehtivat 1700-luvulla etenkin Kiinan Kantonin ostamaan teetä, posliinia ja silkkiä.

Merkillepantavaa on, että suomalaisia on ollut Alankomaiden Itä-Intian komppanian laivojen miehistöissä, joista on koottu oma tietokantansa Hollannin kansallisarkiston sivuille. Nejä merimiestä löytyy myös Loviisan kaupungista.

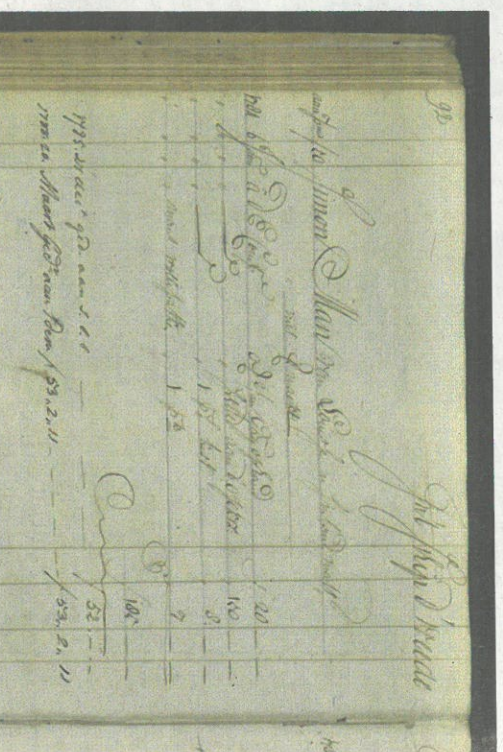
Hollantilaista kirjoitusasuista on variaatioita, joten tähän on kirjattu merimiesten nimet sikkäläissessä kirjoitusasussa.

Loviisalainen Harmne Linstrum (Lindström?) toimi matruusina Diana-nimisessä laivassa vuosina 1775-1776. Matruusit työskentelevät yleensä vahti- ja kansimiehinä. Matruukelin mukaan Harmnen tehtävänä oli laivan lastaus ja purkamisen sekä aluksen puhdistus. Hän vastasi myös purjeista. Harmne Lindström menetyi 1776. Laiva oli matkalla Aasiaan.

Simon Man toimi matruusina Vrede-nimisellä laivalla 1784-1785. Myös hän menethyi matkan aikana. Hän työskenteli sekä ruorissa että vahtimiehenä. Vredellä Simon sifvosi, purki purjeita ja toimi laivan päällystön apumiehenä, kertoo matruus **Andries Suurman** (Sörman?) nousi Voorberg-nimiseen laivaan vuonna 1786 Englanissa, kunnes irtisanoutui vielä samana vuonna palveluksesta. Andriesin tehtävänä oli vahtimiehen työn lisäksi lastaus ja purkamisen, purjeiden purkamisen ja päällystön avustaminen. **Hendrik Neugreen** (Nygren?) palveli Zilveren Leeuw-nimisellä laivalla 1768-1769. Hän oli kokonut meri-

KIRJOITUSASUSSA VARIATIOITA. Loviisalainen Harmne Linstrum (Lindström?) toimi matruusina Diana-nimisessä laivassa vuosina 1775-1776.

RUORISSA JA VAHDISSA. Simon Man toimi matruusina Vrede-nimisellä laivalla 1784-1785. Myös hän menethyi matkan aikana.

Alukset purjehtivat 1700-luvulla etenkin Kiinan Kantonin ostamaan teetä, posliinia ja silkkiä. Perheellisten merimiesten osuutta Itä-Intian kauppakomppaniain liittynceistä emme tiedä, mutta oletettavasti ainakin vanhimmasa päästä mukana oli perheellisiä, jotka näin hankkivat hyvin palkattua elantoa perheelleen.

TUJIA VUOLLE-SELKI

Lähteet:

<https://agricolaverkko.fi/vinti/julkaisu/tietosanommat-1998-2005/jumero3-99/kauppakomppania.html>
http://www.hs.fi/webhuuset.fi/bloggar/sukututkijan_loppuvuosi/
<http://www.gahetra.nl/collectie/index>